

Filosofi med elever. Ritualer



Marthe Thorshaug, *Comancheria*, 2007. Film. 30 min. Lærerveiledning

OM KUNSTVERKET

Comancheria er navnet på landet til urbefolkningen som kaller seg Comanchene. De holder til i Oklahoma sør i USA. Marthe Thorshaug dro dit og filmet i 2006. Filmen hun lagde er en blanding av dokumentar og fiksjon, med elementer fra western-filmer og roadmovies. Vi følger noen unge comancher som er på vei til å utføre et eldgammelt ritual, en sweat lodge. Historien fortelles dels av The Chief, høvdingen, og dels av ungdommene selv. Det er en poetisk fortelling med mange symboler, som slangen, en mystisk hund og månen.

Disse ungdommene bekrefter ikke den stereotype myten om urbefolkningen i dagens USA, forbundet med store sosiale og økonomiske problemer. De senere årene har Comanche-folket tjent store penger og drevet kasinoer, besøkt av hvite amerikanere. De er på «krigsstien» og tar revansj. Med fortjenesten kjøper

de tilbake landet som ble tatt fra dem og gitt til hvite nybyggere. Comanchene er i ferd med å finne sin stil i et moderne samfunn og samtidig ivareta sin identitet.

OM KUNSTNEREN

Marthe Thorshaug (f. 1977) bor og arbeider på Hamar og i Oslo. Thorshaug er utdannet fra Statens Kunstakademi i 2003.

Thorshaug arbeider med filmproduksjoner i krysningen mellom ulike sjangre og virkelighetsnivåer, hun blander fakta, fiksjon, dokumentar og mytologi. Et gjentakende tema er overlevelse og konstruksjon av nye mytologier og legender.

OM FORMIDLINGEN

Vi ser filmen sammen. Etterpå deler læreren klassen i to grupper. Alle sitter i sirkel. Læreren deltar ikke i samtalen, men har rollen

observatør. Navnelapper. Formidler presenterer reglene for en filosofisk samtale.

Samtale ved gradering på en skala fra «Viktig» til «Ikke viktig».

Elevene får utdelt lapper med «hendelser» og skal tenke ut og gi en begrunnelse for hvorfor de mener disse er viktig/ikke viktig som ritualer. Etterpå vurderer elevene om noen av ordene/begrepene heller burde ligge et annet sted på skalaen, og begrunner det.

Metasamtale: En samtale der formidler spør: «Var det noen sammenheng mellom diskusjonen vi har hatt og kunstverket vi har sett?» og «Hva synes dere var vanskelig?» Elevene får tenkepause, og alle sier sitt svar høyt mens de andre lytter.

FORARBEID

Læreren kan snakke litt om hvordan elevene begrunner det de mener eller påstår. I filosofi er det ikke «lov» til bare å slenge ut en påstand, man må alltid begrunne hvorfor man mener at det er slik.

Det går også an å snakke litt om forskjellen på filosofi og fakta. I filosofiske samtaler kommer man ikke fram til et fasitsvar. Elevene kommer fram til det best mulige svaret ut fra de forutsetningene de har og den tiden de har til rådighet. I filosofiske samtaler er det prosessen og ikke svaret som er viktig, dette kan være uvant for elevene.

Fakta kan man finne i leksikon, på nettet, i bøker, ved å spørre eksperter, osv.

ETTERARBEID

Samtale i klassen: Dere kan diskutere om det er forskjell på ritualer og tradisjoner. Hva er en rutine? På hvilken måte kan ritualer være viktige? Og Hva kan være inkluderende / ekskluderende med ritualer i venneflokken? I klassen? I samfunnet?

Filosofi i praksis er systematisk undring. Den strukturerte samtalen hjelper deltakerne til å konsentrere seg og den engasjerer alle. Sammen kommer man fram til noe som er sant gjennom å tenke. Man snakker om én ting av gangen, man tenker før man snakker, man må lytte og forholde seg til det de andre sier, snakke om det samme, ta stilling og gi og vurdere begrunnelser. I en filosofisk samtale er det prosessen og ikke svaret som er viktig.

Husk å bruke tenkepauser så elevene får tid til å formulere og skrive ned begrunnelser. De skal snakke til hverandre (ikke til læreren) og bygge på hverandres utsagn. Lykke til!

FAKTA

Produsert av: Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Målgruppe: Ungdomstrinnet

Kompetansemål: Engelsk og norsk, KRLE, historie, samfunnsfag, kunst og håndverk

Varighet: 1 1/2 time

Antall elever: 30. Elevene ser videoen sammen. Så deles klassen i to grupper for den filosofiske samtalen – hver gruppe maks 15 elever

Visningsrom: Rom hvor videoen kan vises. Elevene sitter på gulvet. Gruppene går til hvert sitt rom.

Kontakt:

Camilla Frøland Sramek, e-post: camilla.sramek@nasjonalmuseet.no

Mob: 489 99 456

Anita Rebolledo, e-post: anita.rebolledo@nasjonalmuseet.no

Mob: 992 90 429

LENKER OG INFORMASJONSMATERIALE:

Wikipedia: <https://en.wikipedia.org/wiki/Comanche>

Comache Warrior – documentary excerpt part 1:
<https://www.youtube.com/watch?v=jyR4KKXgTiE>



nasjonalmuseet.no

  /nasjonalmuseet

NASJONALMUSEET